

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-07-000 874
Бања Лука, 24.3.2008. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Драгослава Лукића као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља М. Б. из К., кога заступа Т. М., адвокат из Б., против туженог И. О. из К. – Ч., кога заступа сестра Р. С. из А., ради предаје у посјед, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бијељини број 012-0-Гж-06-000 693 од 18.7.2007. године, на сједници одржаној 24.3.2008. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се уважава пресуда Окружног суда у Бијељини број 012-0-Гж-06-000 693 од 18.7.2007. године укида и предмет враћа истоме суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Бијељини број 080-0-П-00-000 554 (правилно 080-0-П-06-000 554) од 12.7.2006. године тужитељ је одбијен са захтјевом којим тражи да се дозволи диоба посједа некретнина уписаних у ПЛ 12 и у 266 К.О. Лб. тако да тужени преда у посјед тужитељу дио кч. 458 К.О. Лб. површине 730 м² и да се тај дио парцеле припоји парцели тужитеља кч. 457 К.О. Лб. на начин да се гранична линија између тих парцела помјери за 5,32 м ширине и цијелом њиховом дужином према испрекиданој линији приказаној на скици вјештака геометра Б. Ђ. од 30.9.1988. године као саставном дијелу те пресуде, као и са захтјевом да тужени дозволи тужитељу да се упише у катастру некретнина на том земљишту у површини од 730 м². Истом пресудом је наведено да су остале парцеле странака подијељене и да их свака странка држи у посједу и одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бијељини број 012-0-Гж-06-000 693 од 18.7.2007. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако да се удовољи тужбеном захтјеву уз накнаду трошкова поступка или да се та пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужени предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија је основана.

Тужитељ у тужби захтјевом тражи да се дозволи диоба посједа некретнина туженог к.ч. 458 уписана у ПЛ 266 К.О. Љ. у корист парцеле тужитеља к.ч. 457 уписане у ПЛ број 12. К.О. Љ. на начин ближе одређен том пресудом; да се туженом наметне обавеза да тужитељу преда у посјед спорни дио предметне парцеле у површини од 730 м² и да му дозволи да се на истом дијелу упише у катастру некретнина.

Након проведеног поступка првостепени суд је утврдио: да је уговором о поклону од 6.12.1956. године Д. Л. поклонио мајци туженог Р. О. 15000/22080 дијела својих некретнина уписаних у зк.ул.418 К.О. Г. и да је у уговору навео да је „предмет превода“ 15 дунума на свим честицама у укупној површини од 22.080 м²; да је 23.11.1960. године преостали дио тих некретнина од 7080/22080 поклонио тужитељу и да је у том уговору навео да му поклања поткућницу В. површине 5.000 м² и шуму површине од 2 дунума и 80 м², кућу и остале зграде и покретне ствари; да је поклонодавац Д. Л. 7.10.1976. године дао изјаву пред О. с. у Б. о томе које некретнине треба да припадну мајци туженог Р. О. по уговору о поклону из 1956. године наводећи да то у нарави представља ораница В. површине 11.200 м² и 3.800 м² у поткућници В. и да јој је предао означене некретнине туженој у посјед.

На основу оваквог стања чињеница првостепени суд закључује да је мајка туженог у вријеме укњижбе уговора о поклону из 1956. године у земљишним књигама постала сувласник са дијелом од 15000/22080 на свим некретнинама из ЗК ул. бр. 418 К.О. Г. (по новом премјеру К.О. Љ.) и да, с обзиром да између ње и Д. Л. није извршена физичка диоба некретнина да је Д. Л. могао тужитељу поклонити само свој преостали сувласнички дио који није био предмет уговора о поклону учињеном мајци туженог а не одређени (реални) дио тих некретнина, те да тужитељу припада право да у складу са одредбом члана 16. Закона о основним својинско правним односима захтијева диобу предметних некретнина издвајањем свог сувласничког дијела тако да тражи диобу свих некретнина из ЗК ул. 418 К.О. Г. на којим су тужитељ и Р. О. уписани као сувласници са наведеним сувласничким дијеловима. Зато је првостепени суд одбио тужитеља са тужбеним захтјевом и одлучио је као у изреци првостепене пресуде.

Другостепени суд је прихватио чињенично утврђење и правни закључак првостепеног суда уз допуну: да тужитељ тужбом треба да обухвати све сувласнике (или посједнике ако се тужбом тражи посјед) непокретности „уз постављање захтјева за утврђивање њихових сувласничких дијелова“ и уз обавезивање тужених да трпе физичку диобу некретнина сразмјерно тим дијеловима те је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлука другостепеног суда није правилна.

Одредбом члана 16. став 1. Закона о основним својинско правним односима ("Службени лист СФРЈ", бр. 6/80 и 36/90) и „Службени гласник Републике Српске“ број 38/03, даље: ЗОСПО) прописано је да сувласник има право да у свако вријеме захтијева диобу ствари, осим у вријеме у којем би та диоба била на штету других сувласника, ако законом није другачије одређено. Према ставу 4. овог члана сувласници споразумно одређују начин диобе ствари, а у случају да се не може постићи споразум, одлучује суд, а према ставу 6. исте одредбе сувласнику коме је диобом припала ствар или дио ствари остали сувласници јамче за правне и физичке недостатке ствари у границама вриједности својих сувласничких дијелова. Захтјев због правних и физичких недостатака ствари или дијела ствари која припада диобом једном сувласнику према осталим сувласницима гаси се протеком рока од 3. године од диобе ствари, који је преклузиван (став 7. члана 16. тог закона).

Тужбени захтјев тужитеља по својој правној природи представља захтјев за предају у посјед индивидуално одређеног дијела предметне парцеле.

Уговором о поклону од 6.12.1956. године закљученим између Д. Л. као поклонодавца и Р. Л. (кћи поклонодавца а мајка туженог) као поклонопримца, поклонодавац је поклонио поклонопримцу 15000/22080 дијела некретнина из ЗК ул. бр. 418 К.О. Г. у свим катастарским честицама тих парцела укупне површине од 22.080 м² и у уговору је наведено да предмет поклона представља 15 дунума некретнина.

Уговором о поклону од 23.1.1960. године закљученим између истог поклонодавца и тужитеља (унук поклонодавца) као поклонопримца, тужитељу су поклоњене те некретнине у преосталом сувласничком дијелу од 7080/22080 дијела. У тачки V уговора наведено је да поклон представља некретнина звана П. у површини од 5.000 м² и шума површине 2 дунума и 80 м², кућа, остале зграде и покретне ствари.

Пред О. с. у Б. Д. Л. је 7.10.1976. године на записник је дао изјаву у којој наводи да поклоњене некретнине кћерки Р. О. у нарави представљају ораница звана В. површине 11.200 м² и 3.800 м² у поткућници В.

Тужитељ и правни предник туженог уписани су у ЗК ул. бр. 418 К.О. Г. на поклоњеним им сувласничким дијеловима предметних некретнина. Мајка туженог уписана је у ПЛ бр. 266 К.О. Љ. (између осталог) и као посједник парцеле кч.458 К.О. Љ., а тужитељ је уписан у ПЛ бр. 12 К.О. Љ. (између осталог) и као посједник кч. 458. Наведене парцеле граниче се цијелом својом дужином.

Према налазу вјештака геодетске струке З. Г. од 5.7.2001. године (којим је извршена идентификација предметних парцела) парцела кч. 457 уписана на име тужитеља (нови премјер) одговара упису дијела кч. 399/1, кч. 401/1 и кч.408/1 (стари премјер) а парцели кч. 458 (нови премјер) која је уписана на име мајке туженог одговара дијеловима напријед наведених парцела кч. 399/1, кч. 401/1 и кч.408/1 (стари премјер).

Налазом (скицом снимања) од 30.9.1988. године вјештак геометар Б. Ђ. нашао је и такво стање на скици приказао: да је укупна површина парцела уписаних у зк. ул. бр. 418 К.О. Г. 22.080 м²; да је разлика између земљишно - књижног и посједовног стања у погледу тих парцела 1.626 м²; да тужитељ држи у посједу парцеле површине 5.873 м² а тужени парцеле у површини од 14.621 м²; да према стању уписа у ЗК ул. бр. 418 К.О. Г., тужитељу припадају некретнине површине 7.800 м² а туженом некретнине у површини од 15.000 м²; да пропорционално њиховим сувласничким дијеловима у земљишно књижном улошку „треба умањити“ уписано земљишно књижно стање за површину која представља разлику између земљишно књижног и посједовног стања од 1.626 м². Тиме би стање уписа сувласничког дијела тужитеља у зк.ул. 418 К.О. Г. од 7.080 м² „требало умањити за 520 м²“ тако да би површина парцела тужитеља била 6.560 м², а парцеле туженог „умањити за 1106 м²“ тако да би површина парцела туженог била 13.894 м². Према налазу тог вјештака површина парцела које тужитељ држи у посједу не одговарају његовом припадајућем сувласничком дијелу некретнина уписаних у зк. ул. 418 К.О. Г., већ је она мања за 727 м². Вјештак је на скици приказао спорни дио површине који је обиљежен наранџастом бојом који се простире дужином граничних парцела: кч. 457 (уписана као посјед тужитеља) и кч. 458 (уписана као посјед правног предника туженог) површине 727м².

Тужитељ у исказу приликом саслушања у својству парничне странке наводи да је „неспорна њихова диоба“ осталих парцела и да му тужени треба намирити његов сувласнички дио за 727 м² и то од спорне кч. 458 К.О. Љ. Тужени наводи да је наслиједио од мајке предметне (поклоњене њој) некретнине након њене смрти, у току 1988. године.

Код оваквог стања чињеница, по оцјени овога суда, погрешно је првостепени суд закључио а другостепени суд такав закључак прихватио, да тужитељу припада право да у складу са чланом 16. ЗОСПО захтијева диобу предметних некретнина издвајањем свог сувласничког дијела али из свих некретнина на којима су он и мајка туженог сувласници тј. свих некретнина из зк. ул. 418 К.О. Г. Овакав закључак нижестепени судови су извели на основу правног схватања Врховног суда бивше СР БиХ израженог у пресуди тог суда број Гвл-6/84 од 24.5.1984. године и нису се бавили тиме, да ли је у међувремену између диобничара дошло до физичке диобе тих некретнина вансудским путем и поред тврдње тужитеља да је до такве диобе дошло током 1988. године.

Ово из разлога што, ако је у овој врсти спора између сувласника предметних некретнина извршена физичка диоба некретнина у сувласништву вансудским путем, ако је та диоба проведена у катастру и ако сувласници држе у посједу припадајуће им дијелове непокретности према извршеној физичкој диоби, а да је послије тога настао спор о праву својине односно посједа на одређеном реалном дијелу физички подијељених дијелова непокретности, о том спору се одлучује у парници .

Према томе, чињенична и правна ситуација у предметној правној ствари каква је претходила доношењу пресуде Врховног суда бивше СР БиХ број Гвл-6/84 од 24.5.1984. године када су предметне некретнине биле у сувласништву

тужитеља и мајке туженог у иделаним дијеловима и када је том пресудом одлучено да тужитељу не припада право да захтијева од тужене предају одређеног дијела парцеле поткућница, већ да му припада право да захтијева у ванпарничном поступку диобу предметних некретнина сразмјерно њиховом сувласничком дијелу, не би било иста у овој правној ствари у вријеме доношења нижестепених пресуда, ако је између тужитеља и мајке туженог извршена физичка диоба (била и вансудска) како то тужитељ тврди а тужени ту тврдњу у току поступка, није оспорио.

Из стања списка предмета произлази да је у ПЛ. број 266 К.О. Љ. уписан посјед мајке туженог на некретнинама из тог ПЛ. а у ПЛ број 12 К.О. Љ. уписан је посјед тужитеља на некретнинама из тог ПЛ-а што значи да су на њихова имена извршени уписи права посједа на индивидуално одређеним некретнинама које су у зк. ул. бр. 418 К.О. Г. уписане као сувласништво тужитеља и мајке туженог. Под претпоставком да је споразумно извршена физичка диоба између сувласника тих некретнина, да упис у ПЛ-овима одговара тако извршеној диоби и да странке држе у посједу припадајуће им дијелове добијене том диобом, чиме се нижестепени судови нису бавили током поступка, о праву својине и посједа које тужитељ полаже на спорном физички (реалном) дијелу парцеле суди се према правилима за заштиту права својине (предвиђеним у члановима од 37. до 42 и чланом 81. ЗОСПО) а не према правилима о диоби ствари у сувласништву предвиђених одредбом члана 16. ст.1. ЗОСПО. Сувласнику коме је након диобе припала цијела ствар или њен дио остали сувласници одговарају за правне физичке недостатке ствари у границама својих сувласничких дијелова према одредби члана 16. ст. 6. и 7. тога Закона.

Како се нижестепени судови због погрешног правног приступа разрјешењу спора у овој правној ствари, нису бавили питањем на описани начин, то је због погрешне примјене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено (због чега нема услова за преиначење побијане пресуде). Зато је другостепена пресуда укинута на основу одредбе члана 250. ст. 2. у вези са чланом 456. ст. 2. ЗПП и предмет је враћен другостепеном суду на поновно суђење.

Другостепени суд ће у даљем току поступка отклонити недостатке на које је указано у овом рјешењу а затим ће донијети одлуку о жалби тужитеља.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић